

Ce-ți doresc euție, dulce... Românești

Dorim să ne integrăm, dorim o Românie mai bună, mai exact, dorim să schimbăm lumea, societatea în care trăim, însă acest lucru nu se poate realiza cât ai poconi din degete. Sunt conșinș că voi, cititorii, v-ați gândit la fel ca mine, viitor jurnalist, că pentru realizarea unei schimbări în bine trebuie început de jos, de la lumea satului de azi, acolo unde viețuiește România profundă, fără a a-i modifica însă substratul...

Aflându-mă la Românești, un sat situat la o sută de kilometri depărtare de Timișoara, în Tabăra de instruire pentru jurnalism, am pornit-o pe uliță cu reportofonul în mână, ca un adevărat jurnalist, pentru a-i întreba pe săteni ce îmbunătățiri s-ar putea aduce satului pentru ca acesta să intre în mod real într-un proces de modernizare. Răspunsurile nu au întârziat să apară și am constatat cu încântare spiritul de inițiativă al acestor oameni, cărora le lipsește doar curajul de a intra în contact cu edilii și de a-și materializa ideile.

"La noi, în Românești, afirmă unul dintre localnici, s-ar putea amenaja un muzeu al satului, unul care să oglindească întreaga zonă". Un alt sătean propune: "Aici, la Căminul Cultural este o cameră în spate și stă așa, nefolosită. Am fi dispusi să donăm obiecte vechi și să vă susținem, doar să se facă ceva." "Avem acasă ulcioare din lut, războaie de țesut, declară un al treilea sătean, și e păcat să se prăpădească în pod!"

Aproape toți locuitorii din Românești cu care am stat de vorbă au luat foarte în serios propunerea gândindu-se chiar și la îmbunătățirile care ar putea fi aduse pentru ca aceasta să devină o "mică afacere" foarte rentabilă în viitor, care ar putea atrage în zonă mai mulți turiști, care, în sfârșit, ar mări gradul de atracție și de interes al zonei. "Să-i spuneți primarului, să știe, îmi sugerează un conlocutor. Iar taxa de intrare ar fi vreo unu sau doi bani, dar ar fi bine să afle și turiștii care vin aici că în satul nostru este muzeu, și atunci o să mai creștem și taxa de intrare."

Din acest moment am hotărât să devin mesagerul oamenilor cu inițiativă din Românești, asumându-mi responsabilitatea de a aduce la cunoștință primarului atât problemele lor actuale, cât și doleanțele în ceea ce privește acest proiect care, mai târziu, ar putea deveni o mică afacere.

De îndată ce a avut loc întâlnirea cu primarul comunei Tomești, domnul Eugen Cernescu, și cu promotorul Primăriei, domnul Adrian Matei, am adus în discuție ideea înființării unui muzeu al satului la Românești.

Reacția Primarului a fost una pozitivă: "Da, e o idee interesantă! Se pot colecta din sat obiecte din lut și obiecte de vestimentație populară, unelte vechi, cusături, icoane... Se poate face, sigur că da. Directorul Casei de Cultură ar putea fi cel care să înființeze un asemenea obiectiv. Altminteri, om plătit special pentru aceasta, nu avem de unde. Nu e rea ideea, sincer, nu m-am gândit la așa ceva deși e posibil să se facă pentru că foarte multă lume are obiecte dintr-acestea tradiționale, care merită să fie păstrate."

Am înțeles în continuare, din dialogul cu primarul, că tinerii din Românești și cei din satul învecinat, Baloșești, vor merge la Viena de Crăciun, însoțiți de directorul Casei de Cultură. Cu ajutorul Consiliului Județean au primit o invitație și vor pleca tocmai datorită acestor tradiții care se păstrează. Deasemenea, în ultimii ani, multe din obiceiurile vechi au fost revitalizate fiind finanțate ca proiecte culturale, precum Sărbătoarea "numărului oilor" sau grupurile de "dubăi" – grupuri de colidători asemănători călușarilor de pe alte meleaguri.

Argumente, așadar, sunt destule. Rămân de făcut pașii următori. Iar în acest sens, nu ne rămâne decât să sperăm că ideea va căpăta contur și că va fi înscrisă în agenda de lucru a domnului primar. Cel puțin ca proiect...

OANA DOBRA

Colegiul "William Shakespeare" Timișoara

Veniți să zăriți lumina!

Peștera de la Românești este cea mai mare peșteră din județul Timiș. Primele cercetări de natură geologică și faunistică au fost făcute în anul 1872. Peștera este formată într-un masiv calcaros și este așezată în apropierea izvoarelor Bega-Luncani și Poieni. Are o lungime de 1.050 metri, dispusă pe trei etaje cu o intrare de 9,5 metri și înaltă de 2 metri. În interiorul peșterii se poate vedea o formațiune geologică unică numită *brechie tectonică* – o formațiune multicoloră care face din Peștera Românești o raritate speologică.

Odată pe an, într-o zi de toamnă, peștera prinde viață. În urmă cu 21 de ani, în 1984, doctorul Lupu – medic psihiatru și speolog, a avut inițiativa organizării unui concert în interiorul peșterii. Acest concert a devenit o tradiție în spațiul speologic și cultural fiind unicul *speo-concert* din România și printre puținele din Europa.

Primul concert a fost susținut de orchestra profesorilor de la Liceul de muzică „Ion Vidu” din Timișoara, dirijată de Marius Tănăsescu. Pentru acest eveniment Poșta Română a lansat picuri filatelice, la fosta fabrică de sticlă din Tomești, și au fost făcute cupe speciale. Toate acestea, împreună cu emoțiile organizatorilor de atunci, astăzi, sunt doar o legendă.

Peștera are o rezonanță fascinantă - este o sală de concert naturală de sub pământ. Până acum au fost susținute peste 20 de concerte cu orchestre renumite alături de soliști și dirijori renumiți.

Concertele de la Românești au continuat în fiecare a treia duminică a lunii octombrie, toamna, atunci când calcarul se usucă și apa nu mai picură, conferind peșterii acustica sa unică. În anii următori au concertat în peșteră orchestra simfonică dirijată de Gheorghe Chiculiță, corul copiilor din Marga, corul „Sabin Drăgoi”, orchestra Filarmonicii „Banatul”, Filarmonica din Arad, Orchestra regală din Danemarca și altele. Tot aici, s-au mai ținut concerte de jazz și blues, rock și muzică electronică.

Pentru că în interiorul peșterii temperatura este în medie de 14 grade Celsius și de asemenea este multă umezeală, concertele nu durează prea mult, de obicei o oră.

Înainte de fiecare concert un grup de 50–60 de oameni muncesc pentru a crea condiții necesare desfășurării acestor evenimente.

Recordul absolut de audiență l-a înregistrat concertul susținut de violonistul Stefan Ruha, cu 4000 de bilete vândute. Doctorul Lupu, afirmă: „Am înviat întunericul din mijlocul pădurii”.

Veniți să zăriți lumina din întuneric și savurați sunetul muzicii din adâncuri!

ȘTEFAN IORDACHE

Școala generală nr.24 Timișoara

Ilustrațiile publicației de față surprind momente din activitatea participanților la prima sesiune a celei de-a V-a ediții a Programului de inițiere și instruire în domeniul jurnalisticii *Probitas 2005*, desfășurată la Centrul de jurnalism Românești, comuna Tomești, județul Timiș, sub egida Fundației Vest pentru Jurnalism Regional și Euroregional Timișoara, Universității „Tibiscus” - Facultatea de Jurnalistică și Radio Vest Timișoara, cu sprijinul Consiliului Județean Timiș.

PROBITAS 2005

V-th Year
No. 2
July 2005
Românești
Timiș County
România

Published by participants to the Inter-operational Project for Regional and Euro-regional Journalism Probitas – 5th Edition

În așteptarea timpului pierdut

Poate pare bizar, dar, în momentul în care intri în satul Românești, o liniște apăsătoare îți invadează tot corpul, încât crezi că ți-ai greșit destinația pentru vacanță. Această stare, liniștea, o vei simți pe tot parcursul șederii, deși vei putea observa că, în afară de munca în agricultură și de faptul că marea majoritatea populației este pensionară iar tinerii, puțini câți au rămas, nu au unde să lucreze, pentru că fabrica de sticlă de la Tomești a fost închisă, există și unele "business-uri" care, pe lângă faptul că aprovizionează populația, atrag și turiști...chiar dacă aceștia sunt doar în trecere pe aici.

Româneștiul se află la circa o sută de kilometri de Timișoara, fiind o mică așezare de deal, cu aproximativ o mie de locuitori. Și totuși, pe ulițe bate vântul!

Cea mai importantă atracție turistică din zonă este Mănăstirea "Izvorul lui Miron", al cărei hram se sărbătorește în fiecare an la 20 iulie, odată cu Sfântul Prooroc Ilie. În rest, localitatea nu prea surprinde prin nimic. Din păcate!

Făcând o scurtă plimbare prin sat, am avut norocul să mă întâlnesc cu câțiva localnici, dintre care unii erau dornici să îmi povestească de situația jalnică în care se află satul, despre magazinele care se află aici și cum sunt aprovizionate, despre ceea... ce a mai rămas dintr-un sat care altădată era mult mai populat și în care tradițiile erau un lucru sfânt. Acum din toate aceste tradiții se mai păstrează doar obiceiurile de Crăciun și unele de Paști.

Pentru localnici cea mai importantă sursă de aprovizionare este brutăria, de altfel singura din acest sat. Totul a început în anul 2002, atunci când a fost înființată moara "Viofil", nume pe care puțin timp mai târziu îl va purta și brutăria.

La început a fost mai greu, deoarece banii care au fost investiți în această afacere au fost împrumutați din bancă. În momentul de față, brutăria are doi asociați, ea fiind o firmă de prestări servicii. „Oamenii vin la noi cu grâul lor și plătesc doar manopera (cam șase mil de lei pentru o pâine) și, astfel, nu sunt nevoiți să plătească așa de scump pentru pâine, iar calitatea nu se poate compara cu cea de la oraș, deoarece noi nu folosim e-uri, spune unul dintre asociați. Rețeta este tradițională: din faină, drojdie și sare faci o pâine excelentă, parcă făcută în casă”.

Referitor la integrarea în Uniunea Europeană și la efectele pe care le va avea ea asupra prețurilor și asupra standardelor, dânsul este pregătit și nu îi este frică, că va putea pierde afacerea, deoarece de pâine "toți avem nevoie". Cantitatea pe care brutăria din Românești o produce este diferită de la o zi la cealaltă, din cauză că firma nu are continuitate, omul aducând grâu pentru măcinat doar atunci când are nevoie.

O altă afacere care a ajuns cunoscută în toată regiunea pentru lemnul de calitate superioră pe care îl vinde este firma "Holzindustrie-Românești".

Această firmă a luat naștere în 1996, dar primul lemn a fost tăiat abia în septembrie 1997. Lemnul este adus din zona bazinului Luncari-Poeni, dar și din județele Hunedoara, Alba și Caraș.

Firma are patru asociați, dintre care unul german care deține 50% din capital. Aici sunt angajați 13 oameni, toți locuitorii din Românești. În medie, într-un an de zile, se taie 4000-5000 de metri cubi de lemn brut, din care 60-65% se poate vinde. "Afacerea a început de la 20.000 de dolari, iar acum putem spune că avem o avere de cam 6 miliarde de lei. Cel mai supărător lucru din punctul meu de vedere este faptul că nu putem să exportăm excesiv, deoarece „afară” prețurile sunt mult mai mici decât la noi; adică, dacă la ei prețul pe metru cub este de 45 de euro, la noi, se ridică la 60.

Mi-aș mai dori să apară mai mulți investitori în această regiune, deoarece nu ne este frică de concurență, iar aceștia ar crea locuri de muncă, oamenii ar avea bani și ar cumpăra lemn” a mărturisit Vegh Adolf, unul dintre asociați.

Românii, cunoscuți ca niște persoane inventive, au creat și în Românești câteva "supermarket-uri", în care într-adevăr găsești de toate, dar care nu se ridică nici la cel mai minim nivel de igienă. Alimente lângă haine, încălțăminte, unelte agricole, vopsele, detergenți etc., toate înghesuite pe câțiva metri pătrați, nu cred că sunt cele mai frumoase locuri ale satului, asta dacă scopul pentru care mergi acolo nu este... un pahar de rachiu.

Dar pentru că întotdeauna am fost de principiu că nu trebuie să te lași atunci când lucrurile nu merg așa cum te-ai așteptat, am făcut o scurtă vizită și în comuna vecină, Tomești, de care, de altfel, aparține și satul Românești.

Aici, bătănd din poartă în a afla cu ce se ocupă oamenii, am dat peste o firmă care, în curte, avea clădite sute de bucăți de parchet. În ciuda faptului că pe poartă scria „căine rău”, am intrat să îmi încerc norocul.

Am fost primită cu brațele deschise de directorul acestei afaceri, care mi-a dat numeroase informații despre firma "Magtonvic". "Totul a început în anul 1994, ca un srl, care avea ca principal obiectiv comerțul; apoi, în '96, am cumpărat două utilaje pentru prelucrarea lemnului. La început, totul a fost mai complicat, deoarece nu aveam echipamentele necesare și pentru că prelucrarea parchetului necesită timp și o atenție deosebită. Nu aveam nici spațiu suficient. În momentul de față avem douăzeci și cinci de angajați și cea mai mare parte a parchetului ia drumul exportului (Franța, Belgia, Irlanda, etc.), dar și spre persoane fizice sau firmele de amenajări interioare. Un alt obiectiv este extinderea afacerii pe plan local pentru a putea oferi locuri de muncă. În acest sens, suntem în tratative cu Primăria pentru a cumpăra terenul concesionat " poveștește cu multă mândrie domnul Mureșan Vasile, fratele asociatului unic al firmei.

În zonă se află și o secție de prelucrare textile, care produce echipamente de protecție pentru firmele italiene, totul mergând spre export.

Pentru că lucrurile ar fi putut sta și mai bine sau poate că vor sta, trebuie menționat că fabrica de sticlă din Tomești, altădată mândria locuitorilor din partea locului, a fost cumpărată de un concern polonez, care are dezvoltată afacerea cu sticlă în mai multe țări. Din păcate, patronii acestui concern nu am mai trecut de mult prin România ca să redeclășidă fabrica. Însă, cum se știe, speranța moare ultima.

Oare cât va mai trece până vom auzi de investitori importanți în această zonă de est a Banatului sau când activitatea turistică va fi la nivelul frumuseții acestor locuri? Poate mult, poate puțin. Totul depinde de noroc, dar și de voința oamenilor și a autorităților.

IOANA MOLDOVAN

Liceul pedagogic „Carmen Sylva” Timișoara

N-ai carte, n-ai parte

Cu siguranță, vă întrebați de ce mesajul este transmis cu o aură peiorativă? Ei bine, în acest sat mic pe nume Românești, într-un colțșor de lume la poalele munților Poiana Ruscăi, realitățile sunt mai surprinzătoare decât par. De ce? Pentru că, uneori, nu este suficient să facem lucrurile cât putem noi mai bine, ci să facem ceea ce este necesar!

Încercând din răspuzeri să găsim un aspect cât mai interesant al acestui sat, gândindu-ne-mă că e în vârsta de peste vreo 330 de ani, am pornit plină de entuziasm în căutarea lui, cu badge-ul în piept și reportofonul în mână.

Am început să privesc în jur, să găsec ceva interesant de consemnat. Orice. Până când am ajuns în fața unei mici odăi pe care scria mare și îngroșat "Școala primară Românești - Clasele I-IV". M-am gândit că liceul trebuie să fie, cu siguranță, prin apropiere. După alte lungi căutări, mi-am dat seama, de fapt, spre surprinderea și dezamăgirea mea, că nu există unul în tot satul! Mai mult, cel mai apropiat liceu este la câteva sate depărtare! Deci, cine vrea să facă școala să se descurce pe cont propriu!

Prima întrebare pe care ne-o punem este, evident, ce face primarul? Păi... nu sunt elevi... nu sunt nici fonduri... despre dascăli nu mai vorbim, pentru că nu prea există vocație pentru așa ceva... fiecare clasă are vreo șase elevi (deși satul are aproximativ o mie de locuitori). Mai mult, nici măcar singura grădiniță și școala primară care există în sat nu au măcar minimul de aparatură necesară pentru crearea unor condiții decente, cum ar fi un mic frigider de depozitare când ajung alimentele din celebrul program „Cornul și laptele”. Primarul povestește senin despre plecarea atâtor tineri din sat pentru a căuta un trai mai bun peste hotare, pentru că aici nu au avut nici un motiv să rămână, nici măcar pentru câteva clase de liceu. Există un singur liceu în orașelul apropiat, Făget, și un singur microbuz care face naveta în toate satele și cătunele din zonă.

Primarul ne lămurește și ne spune că asta e situația. Probabil de așteaptă descoperirea pomului lăudat în care cresc banii! Aaa, dacă se face ceva? Da, drumurile, infrastructura. Se face! Adică, pardon, se încearcă!

Intr-un loc în care oamenii au nevoie de educație, de posibilități de a-și păstra cultura, obiceiurile, datinile, sărbătorile, rădăcinile și tot ceea ce stă la baza acestei comunități, nimeni nu face nimic. Fiecare își vede de găștele și vacile lui, ignorând adevăratele valori pe care ar trebui să le considere prioritare: educația, bunele maniere, cultura generală. Cel mai trist lucru este că aceasta este o problema de mentalitate, care, din păcate, se schimbă cel mai greu. Oamenii nu sunt conștienți de întreg tezaurul natural și cultural care s-a pierdut și încă se pierde de la o generație la alta. Ei nu speră la ceva mai bun pentru că nu cunosc ceva mai bun și nu este nimeni care să le deschidă un alt orizont, o altă perspectivă.

Se spune că cercetarea și eforturile încetează atunci când s-a găsit ceea ce se căuta sau atunci când s-a stins ultima scântee de speranță. Aici, viitorul arată că nu numai căutarea se va sfârși neroditoare și că speranța va muri.

E binecunoscută sintagma: "România este țara tuturor posibilităților". Adică, este cu adevărat posibil ca aripile timpului să treacă peste acești oameni, acoperindu-i pe unii și descoperindu-i pe alții, fără ca cineva să își plece privirea spre traiul lor umil și simplu, în ideea de a-i ajuta și de a le arăta că este loc de mai mult și de mai bun.

După cum spuneam noi, români: n-ai carte, n-ai parte!

ADRIANA STELUȚA CORESCU

Colegiul „William Shakespeare” Timișoara

Project coordinator:

MARIAN ODANGIU

Co-ordinator Editor: **VIOLETA FICARD**

Editorial team: **CRISTINA ANA MARIA BĂRUȚA**, Liceul teoretic „Béla Bartók” Timișoara, **ADRIANA STELUȚA CORESCU**, Liceul „William Shakespeare” Timișoara, **OANA DOBRA**, Liceul „William Shakespeare” Timișoara, **TIMEA EVELIN KÖS**, Liceul teoretic „Béla Bartók” Timișoara, **OCTAVIA EMILIA MOISIL**, Liceul „William Shakespeare” Timișoara, **IOANA MOLDOVAN**, Liceul pedagogic „Carmen Sylva” Timișoara, **ȘTEFAN IORDACHE**, Școala generală nr.24 Timișoara.

Printed by: West Foundation for Regional and Euroregional Journalism Timisoara Romania

FVJ © 2005